

Царевицата – едно голямо предизвикателство за професионализма на българския земеделец

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 17.02.2015

Производството на царевица у нас, за разлика от производството ѝ в съседните страни – Румъния и Сърбия, които са на първите места в Европа по площи и добиви, е твърде скромно и като визия, и като размери, и като резултати. На практика остана само едно направление – царевица за зърно на неполивни площи. Като тази култура в южната половина на страната е повече ботаническо понятие отколкото реално съществуваща действителност, и по-точно – един изчезващ растителен вид!

Какъв е проблемът на царевичното производство у нас? Очевидно в обувката ни има камъче, което пречи... Преди да отговоря, да си припомним с какво технологично осигуряване разполагаме за това производство.

Първо: Българската селекция, осъществявана в Института по царевицата в Кнежа, който през миналата година тържествено отбеляза своята 90-годишнина, вече е с пренебрежително малък пазарен дял. Голяма част от производството е базирано на чуждестранна селекция. Цветът на световната генетика е тук – „Пионер“, „Синджента“, „Монсанто“, KWS, „Еуралис“... Респектиращи брандове с иновативни продуктови портфолия от всички групи на ФАО. Хибридите на тези семенарски мегакомпани са с висок добивен потенциал, адаптирани са и пасват добре на нашия тероар (съчетание между географско положение, климат и почва).

Второ: Растителната защита на царевицата е фокусирана предимно в направлението борба с плевелната растителност, заради простата причина, че все още болестите и неприятелите са периферни вредители, не са икономически „интересни“. Световната агрохимическа индустрия, представяна у нас от лидерските мултинационални компании „Байер КропСайанс“, БАСФ, „Синджента“ и „ДюПон“, предлагат у нас своя свръхмощен, свръхиновативен, свръхинтензивен продуктив и технологичен ресурс. Това е растителна защита от най-висок клас! Която е в състояние да се справи с всякакъв формат инвазия и всякакъв състав на плевелната растителност.

Трето: Балансираното хранене с макро- и микроелементи е ключов фактор за реализиране на максимално високи резултати от царевичното производство. През последните години на родния пазар се появиха и много листни торове – най-различни по съдържание, формулации и активности, които допълват почвеното торене, коригират различни дефицити, навакват пропуснати ползи.

Един уникален листен тор и подобрител на почвата е Амалгерол, предлаган у нас от фирма „Хеминова“. Той е природен продукт, съдържа екстракт от водорасли, дестилирано парафиново масло, растителни масла и билкови екстракти. Амалгерол ускорява растежа на царевицата, вкл. на кореновата система (изключителен показател, специално за тази култура), повишава устойчивостта на растенията към суша и помага за преодоляване на негативите от засушаването.

Друг пример в посока възможности за преодоляване на стресови ситуации, предизвикани от абиотичните фактори, е фунгицидът Ретенго от концепцията AgCelence на БАСФ. Активното вещество – стробилуринов пираклостробин, най-новата разработка на германската агрохимическа компания, защитава царевицата от болести, същевременно подобрява физиологичното състояние и устойчивостта на стрес. Физиологичното действие на Ретенго потиска образуването на етилен, хормонът, който при стрес се синтезира в по-високи количества и води до преждевременно узряване. В ролята на фунгицид контролира листния пригор и ръждата.

Големият въпрос днес е: С наличието на този супер креативен продуктивен арсенал – хибриди, препарати за растителна защита, почвени и листни торове, регулатори и подобрители, има ли шанс да бъде върната царевицата на българската нива? Имам предвид поне на 5 млн. декара (каквито са били площите в миналото), като 1 млн. декара да бъдат в Южна България?

Дума да няма, въпросът е с повишена трудност. Дори за най-оптимистично настроените анализатори и коментатори на силно чувствителната тема. Защото мнозина от знаещите и информираните хора у нас активно се упражняват в тази посока, но усилията им не са допринесли кой знае колко за някаква промяна в мисленето и действията.

Царевицата е централна тема в този брой на списание „Растителна защита“. Поканили сме за участие наши ангажирани партньори – популярни и известни научни работници, които любезно предоставят на читателите своите препоръки по ключовите технологични въпроси – торене, агротехника, растителна защита. С увереността и нагласата, че ако тези фактори сработят на полето, биха допринесли в голяма степен за растежа и стабилизирането на производството на царевица.

Много години вече царевицата е обект на спекулации, на negliжиране и подценяване. В резултат на силния натиск бе родена, откърмена и отгледана една много устойчива митологема – тази култура у нас не може да бъде отглеждана успешно, ако не се напоява, а присъствието ѝ в Южна България при това условие е напълно неприемливо!

В случая нямам намерение да обсъждам, камо ли да оценявам тези твърдения, които с времето са се превърнали в рутинна закостенялост. Ще си позволя единствено да цитирам ония специалисти, чието мнение се отличава от току-що казаното. Накратко то е следното. Царевицата е една много печеливша култура! В същото време у нас е налице дисбаланс между високия статус на продуктивното портфолио и начина на използването му. Инвестиционният процес е сбъркан, хвърля се на вятъра голям финансов капитал, резултатите са далеч от възможностите и не създават добавена стойност. Това, както се досещате, обезкуражава, какво чудно тогава, че намери почва и избуя въпросната митологема, че в България няма подходящи условия за отглеждане на царевицата без напояване.

Истината е, че няма система за устойчив растеж на производството на царевица в несигурна климатична обстановка. Продължава възпроизвеждането на дефекти и това определено е пречка да се скъса с овехтелите небивалици и да се върви напред. С две думи – продуктивният механизъм е блокиран и няма принос за повишаване на интензификацията, което би предопределило успешното справяне с неудобствата, създавани с абиотичните фактори – суша, киша, високи и ниски температури... Производството е хаотично, базирано на чисто конюнктурна основа, далеч от каквато и да е професионална компетентност, далновидност, предприемчивост и прозорливост.

Повече от ясно е, че е налице дефицит на агрономическа грамотност. Тогава как да бъде осъществен обрат и напредък? В едно производство, като производството на царевица, се изисква изключителна прецизност, много висока степен на познания и технологична дисциплина.

С други думи: камъчето в обувката, което ни пречи, съвсем не е несигурната климатична среда!